

לא בונים על זבל

רש"י בתחילת הפרשה מביא מדרש אגדה שלוט הסיע עצמו מקדמונו של עולם - אמר אי אפשי לא באברהם ולא באלוקיו". והדבר פלא: אדם שראה נסים גלויים אצל אברהם אבינו באור כשדים ואצל שרה אמנו, איך הופך להיות כופר בעיקר? ובל נשכח לוט גדל בבית של אברהם שהצליח להשפיע אמונה על כל העולם, ואיך בכל זאת הידרדר ועזב את הכל?

הביאור טמון בפסוק שנאמר בתחילת הפרשה: "וילך אברם כאשר דיבר אליו ה' וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן". למה נזכר גילו של אברהם אבינו וצוין הליכתו של לוט עמו? ללמדנו שאברהם אבינו הלך רק לשם קיום ציווי ה' וללא שום תועלת והנאה, ואילו לוט הלך עמו כי אברהם אבינו היה כבר מבוגר בן שבעים וחמש וחשב לזכות בירושת אברהם שאין לו ילדים. עם מדות כאלו, לא הועיל לו שהיה בן בית אצל אברהם אבינו.

הגאון רבי אהרן בקשט זצ"ל, נפגש פעם עם אחד מגדולי האדמו"רים, והאדמו"ר טען בפניו: "אינני מבין מדוע הנכם מתעסקים כל הזמן עם ה...לכלוך של המידות המאוסות. כשאני מדבר לפני החסידים שלי, הנני מעוררם על דברים העומדים ברומם של עולם, ואומר להם שיהודי מסוגל להגיע לרום-הפסגה. וכאשר הם יודעים זאת, והדברים מושרשים בקרבם, ממילא כל המדות המגוננות אינן שולטות בהם.

רבי אהרן פנה אל הגר"י לוונשטיין זצ"ל, ושאל אותו בעניין הנידון. המשגיח הגיב ואמר: "ומדוע לא סיפרת לו על הבית של ששון? ... הגביר והסוחר היהודי ששמו היה הרב ששון, השקיע ברכישת קרקעות זולות בעיר כלכותא שבהודו, ומכרן לאחר-מכן במחירים גבוהים ומפולפלים, וכך התעשר עושר רב. פעם הודיעה הממשלה ההודית על מכירתו של אתר-אשפה גדול. לאור התפתחותן של הערים הגדולות מסביב, החליטה הממשלה להעביר את אתר-האשפה למקום אחר, ולמכור את האתר הקודם. למותר לציין שלא היו קופצים רבים על עסקה זו. ברם הסוחר הרב ששון, 'הריח' את הפוטנציאליות של האתר, ורכש אותו מהממשלה. לאחר שפינה את כל האשפה, החל להקים עליו בנייני מגורים, אך הנה שוד ושבר; רק החלו לבנות את הבניין הראשון, והמהנדסים מבחינים לתדהמתם שהיסודות שוקעים באדמה... השנים המרובות שבהן היה אתר-האשפה קיים, הותירו את רישומן בקרקע, והאדמה נותרה ספוגית, ולא הכילה את היסודות.

זו היתה כוונתו של המשגיח: במקום שיש בו אשפה ולכלוך, אי אפשר לבנות בניינים... שכן הבניין לא יחזיק מעמד, וישקע עד מהרה... המידות המלוכלכות של האדם, לא יאפשרו לבנות את 'הבניינים החזקים'.

שיא תודני

• המוהל הצעיר ביותר בעולם •

ר' אשר ולדמן. עוד כילד התלווה לאביו המוהל, החזיק את כלי המילה, ניקה אותם ועזר לאביו. בגיל 16 החל למול בעצמו, ואת תעודת ההסמכה קיבל בגיל 19. במשך שנים שימש כמוהל צבאי וזכה למול מאות יהודים בוגרים ותינוקות.

עצה טובה

כשאתה מזמין אורח לביתך, השתדל להסתיר ממנו את טרחתך בשבילו. אם תספר לו כמה טרחת ורצת למענו, זה רק יגביר אצלו את המבוכה ואי הנעימות. לכן לפעמים אם הוא מציע עזרה, כדאי לקבל ממנו (ע"פ "פלא יועץ" ערך אורחים). ועיין **באור החיים** (בראשית יח, ד) שכתב שאברהם אבינו אמר לאורחיו רק: יוקח נא "מעט" מים, כדי להראות להם שהוא אינו טורח הרבה בשבילם, שלא לביישם).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"אחת ממצוות עשה שבתורה לכבד את הזקנים ולקום מפניהם... והטעם פשוט, דמשהגיע אדם לימי הזקנה כבר פורש הוא מתאוות העולם הזה ומענייני היצר הרע ומתדבק בענייני שמים. וכל שכן אם הוא מתחילתו היה דבק בדרכי השי"ת, שמוסיף יותר ויותר בעסק התורה והמצוות" ("מגיד חדשות" ח"י עמ' של"ז).

הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את (י"ב י"א)

"מראה" קרי מראָה בקמץ תחת הא', רמז בזה למ"ש בתנחומא ובס' הישר שאברהם אבינו לא ראה את פניה ממש אלא שניהם עמדו על היאור והוא ראה בבואה של שרה באותו נהר כעין "מראה" וראה פניה כחמה זורחת ע"ש. (הרה"ג ר' רחביה חדוק שליט"א).

נקודת חן • עובדיה חן

יקם סערה לדממה

שיעסקו בקיום המצוות מתוך שמחה ואמונה פשוטה ומי שיעסקו בלימוד וחקירה. ויש בזו טובה מה שאין בזו, ובזו מה שאין בזו. עכת"ד. (הובא בהקדמת מחקרי ארץ ח"א, ע"ש).

גם מהצד השני היו שפעלו לצנן את אש המחלוקת. כך מסופר על "החווה מלובלין" רבי יעקב יצחק הורוויץ, שציוה לחסידים שיזהרו בכבוד הרבנים המתנגדים לחסידות.

והנה כיום אחרי מאתיים שנה, מתוך ראייה היסטורית, יודעים אנו לומר שלתנועת החסידות יש מקום חשוב, והיא באה בזמן מכוון מאד מההשגחה העליונה, להקדים תרופה למכת תנועת "ההשכלה" שהחלה לפרוח באותם ימים. בשעה שזו ציננה וקיררה כל רגש דתי ויהודי, באה החסידות לעומתה וחיממה והלהיבה את הלבבות. כיום אין חולק שתנועת החסידות שדאגה לפשוטי העם וחיברה אותם מחדש ליהדות, הצילה רבים משמד רוחני.

מאיך גיסא, התברר כי מלחמתו של הגר"א תרמה לעיצוב החסידות, ולשמירה שאכן לא תלך למקומות קיצוניים יותר, שמעשה המצוות והרגש לא יבואו אחד על חשבון השני.

באופן מעניין, לאחר שיהדות ליטא התורנית הושמדה כמעט כליל בשואה, מי ש"מילא את השורות" הריקות והחסרות היו צאצאי החסידים שנכנסו לישיבות הליטאיות והפריחו אותן.

כיום, הליטאים בעצמם מאמצים חלק ממנהגי החסידים, בהכנסת יותר רגש ליהדות, בדבקות בגדולי ישראל ובעליה לקברי צדיקים. ניתן כיום לראות אפילו טישים בישיבות הליטאיות ביותר. וגם החסידים אימצו חלק מדרכי הליטאים בנתינת דגש יותר על הלימוד, כפי שניתן לראות למשל במיזמי הלימוד החשובים של מפעל הש"ס בצאנז, או בלימוד ההלכה בגור.

כיום בכל ספריה תורנית מונחים זה לצד זה ספרים של גדולי החסידות והן ספרים של מתנגדיה. תלמידי חכמים רבים יונקים את תורתם מכל הגוונים, ורואים כיצד הדברים משלימים זה את זה.

יש מחלוקות בהנהגה שבשעתו הסעירו את העולם יהודי וקרעו אותו לשנים, וכעת מתוך מבט היסטורי על מרוצת הדורות, מתברר שהיה מקום לשתי הדעות, או שאחד השלים את השני, ואלו ואלו לשם שמים נתכוונו. דוגמא טובה למחלוקת כזו, ניתן לראות במחלוקת הגדולה בין החסידים והמתנגדים.

תנועת החסידות נוסדה לפני כמאתיים וחמישים שנה (בשנות הת"ק) על ידי הצדיק רבי ישראל בעל שם טוב זצ"ל. תלמידיו בראשות המגיד ממזריטש פיתחו את תורתה והפיצוה במזרח אירופה. הגותה של החסידות, מתאפיינת בשאיפה לדבקות בה', עבודת ה' בשמחה, אהבת ישראל וקישור אל הצדיק. תנועת החסידות דאגה גם לפשוטי העם וחיברה אותם מחדש ליהדות.

הימים היו לאחר הטראומה הנוראה שספג העם היהודי בעקבות משיח השקר שבתי צבי, וכל הקמת תנועה חדשה נתקלה בחשד גדול. כך קמה התנגדות חריפה לתנועת החסידות מצד גדולי ישראל רבים, ובראשם רבנו הגר"א, אשר ראה בה סכנה חמורה, בשל עדויות שהגיעו אליו על כך שהחסידים מפרשים מאמר מספר הזוהר (לא נתברר מהו) באופן שהוא ראה בו כפירה גמורה, ושהם מבזים תלמידי חכמים. לאור זאת, הוא פסק כי החסידים הם מינים שיש לרודפם ולגדודם.

במסגרת הפולמוסים התחברו חוברות משני הצדדים, שכונסו בשנת תש"ל בספר "חסידים ומתנגדים" על ידי מרדכי וילנסקי. הספר "נפש החיים" שחיבר רבי חיים מוולוז'ין מבאר את שיטות המתנגדים. לעומתו הספר "יסוד העבודה" של רבי אברהם וינברג מסלונים משיב על חלק מדבריו.

בעת התלקחות אש המחלוקת, עמד אחד המיוחד מתלמידי הגר"א הוא הגאון המופלא ר' מנשה מאיליא זצ"ל וחיבר קונטרס "פשר דבר" לעשות פשרה בין הצדדים, ותורף דבריו שם כי האדם מטבעו המוני, ואי אפשר לו לאדם אחד שיהיה רופא וגם איכר וחנווני, אלא צריך שיהיה מי שיעסוק ברפואה ומי שיעסוק במשא ומתן. כן הדבר לגבי שמירת התורה ומצוותיה, צריך לו לעולם שיהיו מי

1. **כתב** - בראש ובראשונה, כדי לדעת לכתוב, צריך פשוט... לכתוב. אין מורה טוב יותר מהנסיון. ככל שתרבה לכתוב, כך כתיבתך תשתפר.
2. **הזדרז** - התחל להתלמד בכתיבה כבר בגיל צעיר, כשהשכל עדיין שקט ומוכן לקלוט וללמוד.
3. **קרא** - קרא ספרים ומאמרים שנכתבו בסדר נכון ובסגנון נאה, ובקריאתך הפנם ואמץ את סגנונו של הכותב. שים לב, איך הוא משתמש במלים, כיצד הוא משלב את הרעיון, מדוע אתה אוהב או לא אוהב את כתיבתו, אילו היה עליך לכתוב את הקטע שאתה קורא - איך היית כותבו (אם פחות טוב, אז תלמד ממנו מה לשפר). קריאה בוחנת תחדיר בך אפילו באופן בלתי מודע הרגלי כתיבה נכונים, סוגי לשונות, סגנונות כתיבה ועוד.
4. **למד מטעויות** - למד מטעויות של כותבים אחרים, וכאשר תקרא בספר מסוים ותיתקל במשפט הכתוב בנוסח שאינו ברור והולם, בדוק מה גרם לך, וכך תדע לעצמך לא לטעות בדבר זה.
5. **השווה** - קח מאמר מספר מובחר, העתק לעצמך את המקורות שהובאו בתוך המאמר, ונסה לכתוב מאמר דומה על פי אותם מקורות. בסיום כתיבת המאמר, השווה בין מאמריך למאמר שבאותו ספר,
- וכך תגלה מה הן שגיאותיך: בסדר, בסגנון ובתוכן.
6. **דרוש** - דרוש לפני קהל עם. ההתבטאות בעל פה, מסייעת להתבטא באופן ברור בכתיבה.
7. **ביקורת** - שלח מאמריך להגהה לפני מי שגדול ממך בתחום. לאחר שהגיה, בדוק בכל הגהה איזו סיבה גרמה לו להגיה את אשר הגיה, וכך תדע כיצד לשפר סגנוןך להבא.
8. **עולם פנימי** - קריאה בשעות הפנאי של חומרים מרגשים, שמיעת מוזיקה מעוררת, תעשיר את עולמך הפנימי, ותחדד את רגשותיך. עולם פנימי הוא אחד הכלים החשובים ביותר בארגון הכלים של הכותב, שכן עיקר היצירתיות בנפש שייכת לעולם הרגש.
9. **סביבה שקטה** - הקפד שהסביבה בה אתה כותב תהיה שקטה, נקיה ומסודרת. אורה זו תגרום לך ריכוז מוחלט והרחבת הדעת.
10. **הבנה** - הבנה טובה וברורה של מה שאתה מעוניין לכתוב, תסייע לך להתבטא בקלות ובאופן מושלם. אם אתה מעוניין להיטיב לתאר, קח פסק זמן, תאר וצייר את התיאור במחשבתך, נסה לחוות אותו כאילו הוא מתרחש בזה הרגע מול עיניך, ולאחר מכן העלהו על הכתב. לפעמים גם צריך להתפעל בצורה מלאכותית, כדי שהדבר ישפיע על הפנימיות.

הוא - היה אומר + ביאור אמדות והנהגות חז"ל על ידי הכרת אישיותם ואורח חייהם

ריש לקיש - בעל תשובה

בסוף מסכת חגיגה (כ"ז ע"א) מובאת מימרא של ריש לקיש שאין אור של גיהנם שולטת בפושעי ישראל, כיון שהם מלאים מצוות כרמון.

ואפשר שרק ריש לקיש יכול היה לומר כן, כיון שהיה בעברו ראש השודדים (עיין בבא מציעא פ"ד ע"א), והכיר את מקרוב את ההבדל בין פושעי ישראל לבין פושעי אומות העולם.

ריש לקיש הוא גם בעל המימרא במסכת מנחות (כ"ט ע"ב): "הבא ליטמא פותחין לו והבא ליטהר מסייעין אותו". ואפשר שעל חייו דיבר, שכשבא ליטמא - פתחו לו משמים ועלה והתעלה להיות ראש השודדים, וכשבא ליטהר - סייעוהו משמים ועלה והתעלה להיות מגדולי חכמי ישראל.

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ד שעתידי בע"ה לראות אור)

שאלה: בשכונתנו הוקם לפני כ-6 שנים בית כנסת המשמש את כלל תושבי השכונה. הבית כנסת בנוי במתכונת שלעתיים התפללות בו ספרדיות ולעתיים אשכנזיות לפי חלוקה, ובסך הכל ההרמוניה נשמרת. כעת נוספו לשכונה עוד כ-40 משפחות, ובית הכנסת הקיים הפך לצפוף. דיברנו בינינו התושבים על אפשרות של בניית בית כנסת ספרדי חדש, או הרחבת הקיים והשארתו במתכונת הקיימת. הצד שמעוניין בהרחבה רואה בבניית בית כנסת נוסף כפירוד וחוסר אחדות. ואילו הצד שמעוניין בבניית בית כנסת חדש, מבקש לאפשר לכל אחד להתפלל כמנהג אבותיו ובכך למנוע חילוקי דעות. נשמח לקבל את חוות דעת כת"ר? **תשובה:** היה דבר כזה בישוב "קדומים", שניסו לעשות ימים כנוסח אשכנז וימים כנוסח ספרד או שהחזן קובע וכו', ולא עלתה בידם, ולבסוף הגדילו את שטח בית הכנסת וקבעו בו שלשה מניינים שונים (עם מחיצות), מנין ספרדי ומנין אשכנזי ומנין תימני. ולפעמים אשכנזי מתפלל במנין ספרדי כנוסח הספרדים ולפעמים להפך. ורב הישוב שהוא אשכנזי נותן שיעור כל שבת במנין הספרדי דוקא. ואין פרץ ואין יוצאת ואין צווחה. וביום שמחת תורה כלם רוקדים ביחד כי תורה אחת לכלנו. וכה תעשו גם אתם. ושלום על ישראל.

שאלה: האם מותר לארגן מנין ביום כיפור במקום שמתפללים בו נוצרים במשך השנה?

תשובה: אם זו כנסיה, אסור לארגן שם מנין ואפילו אם מורידים משם הצלבים. רק אם עומדים למכור את המקום ליהודים ומסיידים אותו מחדש, אפשר להופכו לבית הכנסת.

שאלה: האם מותר להיכנס לבית הכנסת עם עגלת תינוק?

תשובה: אם אין מקום אחר - מותר. וכדאי בעזרת נשים על יד אמו.

שאלה: במקרה שיש מנין מצומצם של עשרה אנשים וביניהם כהן, האם יכול הכהן לצאת ליטול ידיו לברכת כהנים בברכת "ברך עלינו" ולהספיק לחזור לפני שהש"ץ יסיים את הברכה, או שעדיף שלא יטול ידיו? **תשובה:** במקרה כזה אפשר לסמוך על הרמב"ם דסגי בנטילת ידים שחרית, ועיין כף החיים (סימן קכ"ח אות ל"ו) ובספר הליכות עולם ח"א (עמוד ר"ה).

שאלה: היכן בברכת שומע תפלה יבקש כל אחד בקשותיו?

תשובה: לפני "כי אתה שומע תפלת כל פה". וכמו שאומרים שם עננו. וכ"נ מדברי הבא"ח (שנה ראשונה פ' בשלח אות י"ח) שאם אדם שכח לשאול טל ומטר והיה לו תענית באותו היום, יאמר ותן טל ומטר בשומע תפלה קודם שיאמר עננו. ע"ש. ומ"ש החיד"א בס' מורה באצבע (סי' כ"ה וקכ"ו) לומר בקשות בשומע תפלה לפני "ומלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו", ע"ש. אולי בקשות ארוכות שאני, וצ"ע.

שאלה: האם בתפלה לחולה (באלפא ביתא, ובתפלה בסוף), ניתן להזכיר שמות נוספים, לבד משמו של החולה שלמענו עורכים את התפלה?

תשובה: מותר. ואדרבה נר לאחד נר למאה. אם אותה שעה תהיה שעת רצון יתרפאו כל החולים כולם בעה"ו.

נר ה' נשמת אדם

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט
להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com